

Vergaderjaar 2025–2026

36 862

Wijziging van de Luchtvaartwet BES ter invoering grondslag openbare dienstverplichting

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 30 januari 2026

De vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer verslag uit te brengen van haar bevindingen. Het verslag behandelt alleen die onderdelen waarover door de genoemde fracties inbreng is geleverd.

Onder het voorbehoud dat de regering de vragen en opmerkingen in dit verslag afdoende zal beantwoorden, acht de commissie hiermee de openbare behandeling van het voorstel van wet voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave	blz.
Algemeen	1
Hoofdpijnen van het voorstel	2
Verschillende alternatieve beleidsinstrumenten	2
Internationale voorbeelden van verschijnings-vormen van openbardienstverplichtingen	2
Vervoersbehoeften Caribisch deel Nederland	2
Financiële gevolgen	3
Gevolgen voor burgers en bedrijven	3
Uitvoering en handhaving	3
Advies en consultatie Internetconsultatie en ATR	3
Artikelsgewijze toelichting	3
<i>Artikel 10</i>	3
<i>Artikel 10i</i>	4

Algemeen

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de Wijziging van de Luchtvaartwet BES ter invoering grondslag openbare dienstverplichting (hierna: het wetsvoorstel). Zij erkennen de grote urgentie van dit dossier, aangezien de huidige marktwerking onvoldoende betaalbare en betrouwbare verbindingen tussen de eilanden waarborgt. Deze leden benadrukken dat de afhankelijkheid van de

inwoners van Saba en Sint-Eustatius van Sint-Maarten voor essentiële diensten, zoals zorg en rechtspraak, een structurele oplossing vereist.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben geen verdere vragen.

De leden van de BBB-fractie hebben geen vragen.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden onderschrijven het doel van het wetsvoorstel, omdat ze menen dat betaalbare ticketprijzen tussen de BES-eilanden van belang zijn voor de economische en sociale ontwikkeling van deze eilanden. Ze hebben nog enkele vragen.

Hoofdpijnen van het voorstel

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen naar de plannen van de regering als dit wetsvoorstel is aangenomen. Is de regering voornemens om daadwerkelijk een openbaredienstverplichting (hierna: PSO) vast te stellen en, zo ja, welke maatregelen wil de regering binnen deze PSO nemen? Kan de regering uiteenzetten waar ze zoal aan denkt en op welke termijn? Is de regering dan ook voornemens om luchtvaartmaatschappijen in het kader van de PSO financieel te compenseren? Aan welke orde van grootte aan kosten moeten deze leden dan denken?

Verschillende alternatieve beleidsinstrumenten

De leden van de D66-fractie vragen de regering om een reflectie op de gekozen marktordening. Waarom is er in het verleden zo lang ingezet op beleidsdeelname in Winair, terwijl de publieke belangen (betaalbaarheid en toegankelijkheid) hiermee onvoldoende geborgd bleken? Deze leden vragen of de regering met de PSO nu een instrument in handen heeft dat flexibel genoeg is om in te spelen op technologische innovaties, zoals de opkomst van elektrisch vliegen tussen de eilanden. Hoe borgt de regering dat de PSO de drempel voor innovatieve, duurzame toetreders niet onbedoeld verhoogt?

Internationale voorbeelden van verschijningsvormen van openbaredienstverplichtingen

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de reacties uit de internetconsultatie, waarin wordt gesteld dat het wetsvoorstel zich te beperkt richt op specifieke routes. Kan de regering nader beargumenteren waarom de grondslag voor een PSO niet breder wordt getrokken naar andere regionale toegangsproblemen in het Caribisch deel van het Koninkrijk? Ziet de regering in de toekomst ook een rol voor PSO's op routes tussen de ABC-eilanden onderling, mocht de markt daar eveneens tekortschieten?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen ook naar de verbindingen tussen de BES-eilanden en Curaçao, Aruba en Sint-Maarten en overige relevante bestemmingen in de regio. Acht de regering deze verbindingen betrouwbaar en betaalbaar? Zo nee, wat is de inzet van de regering om deze verbindingen ook te verbeteren?

Vervoersbehoeften Caribisch deel Nederland

De leden van de D66-fractie hechten eraan dat de vervoersbehoefte niet louter economisch wordt gedefinieerd. Kan de regering toezeggen dat bij de definitie van «vitaal belang» ook de toegang tot onderwijs, gespeciali-

seerde zorg en het onderhouden van sociale en familiale banden binnen het Koninkrijk als fundamentele criteria worden gehanteerd? Op welke wijze wordt de stem van de eilandbewoners zelf geborgd in de periodieke vaststelling van deze behoeften?

Financiële gevolgen

De leden van de D66-fractie maken zich zorgen over de financiële onduidelijkheid in het wetsvoorstel. De Eilandraad van Saba raamt de kosten op 4 tot 7 miljoen euro per jaar, terwijl een raming vanuit de regering ontbreekt. Kan de regering toelichten hoe zij tot een verantwoorde begrotingsdiscipline komt zonder deze cijfers? Is de regering bereid om een structurele financieringsbron aan te wijzen, zodat de continuïteit van de verbindingen niet jaarlijks afhankelijk is van incidentele middelen?

Gevolgen voor burgers en bedrijven

De leden van de D66-fractie hechten aan een gelijk speelveld. Zij vragen de regering hoe zij aankijkt tegen de transitiekosten voor huidige aanbieders. Bestaat het risico dat door de invoering van een PSO voor één partij, de gezonde marktwerking op andere (niet-PSO) routes in de regio wordt verstoord, omdat maatschappijen hun gehele operatie moeten herzien? Hoe wordt gewaarborgd dat het wetsvoorstel de regionale luchtvaartsector als geheel versterkt en niet verzwakt?

Uitvoering en handhaving

De leden van de D66-fractie lezen in de Handhaafbaarheids-, uitvoerbaarheids- en fraudebestendigheidstoets (HUF-toets) dat de ILT aangeeft niet te beschikken over de benodigde sociaaleconomische expertise voor dit type markttoezicht. Deze leden hechten grote waarde aan deskundig en onafhankelijk toezicht. Waarom is er niet voor gekozen om de Autoriteit Consument & Markt (ACM) te betrekken bij het toezicht op de tarieven en de markttoegang? Hoe gaat de regering voorkomen dat de ILT een taak krijgt toebedeeld die zij, volgens haar eigen advies, op dit moment niet naar behoren kan uitvoeren?

Advies en consultatie Internetconsultatie en ATR

De leden van de D66-fractie constateren met ongenoegen dat de beslisnota bij dit wetsvoorstel ontbreekt, ondanks de staande afspraak over actieve openbaarmaking. Transparantie over de ambtelijke afwegingen is essentieel voor een kwalitatief wetgevingsproces. Deze leden verzoeken de regering de nota alsnog onverwijld aan de Kamer te doen toekomen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 10

De leden van de D66-fractie hebben fundamentele vragen bij de gekozen delegatiestructuur. De kern van de nieuwe systematiek, de eisen aan de PSO, de tariefbepalingen en de aanbestedingsregels worden volledig gedelegeerd naar een ministeriële regeling. Dit onttrekt deze wezenlijke keuzes aan het directe zicht en de controle van de Kamer. Is de regering, in het kader van een transparante en democratische bestuurscultuur, bereid om een voorhangprocedure voor deze regeling op te nemen? Zo nee, hoe rechtvaardigt de regering dit democratische tekort bij zulke ingrijpende sociaaleconomische besluiten?

De leden van de D66-fractie vragen naar de rechtszekerheid bij het vervallen van een PSO. De Raad van State wees op onduidelijkheden wanneer een exploitant gedurende een maand niet aan de eisen voldoet. Kan de regering toelichten hoe wordt voorkomen dat eilanden plotseling zonder enige verbinding komen te zitten als een PSO van rechtswege vervalt? Is er een «vangnetscenario» voorzien om de continuïteit van de vitale infrastructuur te allen tijde te garanderen?

Artikel 10i

De leden van de D66-fractie achten een evaluatietermijn van zeven jaar niet in lijn met de snelle dynamiek van de luchtvaartsector en de acute nood op de eilanden. Zij stellen voor de termijn te verkorten naar drie jaar, waarbij specifiek wordt getoetst of de ticketprijzen daadwerkelijk zijn gedaald en of de kwaliteit van de verbindingen is verbeterd. Kan de regering tevens toezeggen dat bij deze evaluatie de impact op de klimaatdoelstellingen in Caribisch Nederland expliciet wordt meegewogen?

De fungerend voorzitter van de commissie,
Peter de Groot

Adjunct-griffier van de commissie,
Koerselman